

Fatihîñ depderi!

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Fatihîñ depderi! FATIHIÑ DEPDERI!

Fatih Soltan Mämmediñ hakykatdanam «Din işleri ministriniñ hutbasynda agzan gargyş dogasy bolupmydy?

Fatihîñ näçe gargyş dogasy bar?

Birmi, ikimi, bäsmi, onmy?

Taryhçylar häzirlikçe dymýar.

Diýmek, olaram häkimiýetden, ýanalmadan, türmeden, didiwana mündürilmekden, linç edilmekden çekinýärler.

Taryhçylar gürlemel-ä bolar, hakykatam ahyryna aýdyňlanar.

Taryh ylymlarynyñ doktory, professor Süheýl Ünwer segsen sekiz ýaşynda aradan çykdy. Onuñ ömrüniñ yetmiş baş ýyly okamak, ylmy-barlag işlerini geçirmek, okatmak, hekimlik etmek, depderler taýýarlamak, giñ gerimli arhiwleri döretmek, ylmy makalalary ýazmak, kitaplary, risalalary, broşýuralary taýýarlamak we goşgy ýazmak bilen geçdi.

Professor Süheýl Ünwer içinde Fatih Soltan Mämmed bilen baglansykly miniatýuralar hem bolan «Fatihîñ depderi» atly taryhy-dokumental kitap ýazdy. Hatda onuñ kitaby Taýýip Erdogan Stambulyñ häkimligine saýlananda häkimligiñ neşirýat işlerini alyp barýan «Kültür A.Ş.» şereketi gaýtdan neşir etdi. Şäher häkimi Taýýip Erdogan hdm «Bu ajaýyp kitaby stambully ildeşlerimiziñ dykgatyna ýetirendigimiz üçin özümi diýseñ bagtly duýýaryn» diýip sözbaşy hem ýazdy, hemmelere bu kitaby okamagy maslahat berdi.

Ine, S.Ünweriñ «Stambul risalalary» atly baş tomluk başga bir kitabynyñ 158-nji sahypasunda «Fatihîñ gargyş dogasy» barada başga bir maglumat bar.

Onda şeýle diýilýär:

“Fatih Stambuly alyp, şady-horram halda Aýasofýanyň öňüne gelende, aşaklardan bir ýerden zaryn-zaryn ses, iňňildi eşdildi. Soltan sesiň gelen tarapyna bir nökeri ugratdy. Sakallary uzyn, haly perişan bir monahy tutup soltanyň huzuryna getirdiler. Ondan soradylar:

– Neçüýn zyndana saldylar?

Monah özüniň palçydygyny we şäheriň gabawyna taýýarlyk döwri Konstantiniň çagyrandygyny, Stambuly türkmenleriň alyp-almajakdygyny bilmek üçin pal atmagy buýrandygyny, palda Stambulyň türkmenleriň eline geçjekdigini öňünden bilendigini we Konstantiniň bu pala gahary gelip, zyndana salandygyny gürrüň berýär. Monah gürrüňiniň soňunda şeýle diýýär:

– Palym dogry çykdy.

Şondan soň Mämmed soltan hem oňa Stambulyň öz elinden çykyp-çykmaýagy barada pal atmagy we hakykaty aýtsa sylaglandyrjakdygyny aýdýar.

Monah ýene pal atýar we şeýle diýýär:

– Stambul türkleriň elinden uruş ý zorluk-zulum bilen-ä gitmez. Ýöne şeýle bir döwür geler, emläkleriňiz we mülkleriňiz (kese ýerlilere) satylar, Stambul türkleriň şäheri bolmakdan çykar.

Fatihiniň ýüzünde gynanç alamatlary peýda boldy. Ellerini açyp, howa galdyrdy. Yzyndanam:

– Stambulda edinen ýerlerimi ejnebilere satanlar Allanyň gazabyna ucrasynlar! – diýip, gargyş dogasyny etdi.”

Ejnebi – daşary ýurtly, kese ýerli diýmek.

Fatih näme diýen eken?

«Men Stambuly aldym. Onuň topragyny gelmişeklere satanlar Allanyň gazabyna ucrasyn diýipdir. Din işleri ministri bu gargyş dogasyny hutbasynda agzap geçen bolsa, onda adamlaryň ýadyna «Kanal İstanbul» güzergähinde Katar emiriniň ejesine we Saud Arabystanyň firmalaryna garyş-garyş satylan Stambul topraklary düşerdi. Garamaýak halkdan ujypsyzja pula satyn alynandan soň bu topraklar ekin ýerleri bolmakdan çykarylyp, üstünde rezidensiýalary, otelleri, dürli maksatly binalary gurmaga ygtyýar berildi.

Din işleri ministri Fatih Mämmediň bu gargyş dogasyny görmedi, ýatlamady, eşitmedi, agzamady.

Neçüýn? Sebäbi munuň bir ujy özlerine gelip dürtülýär. Şoň üçin.

Fatihiniň näçe gargyş dogasy bar?

Taryhçylar seslenmeli. Hakykatlar aýdyňlanmaly.

Din işleri ministri gargyş doganyň birini görýär, beýlekisini görenok.

Neçüýn?

Din işleri ministri gargyş dogasyny saýlap, öz göwnüne ýaranyny okaýar.

Näme üçin beýdýär?

Din işleri ministri kimiň sesi bolmaly?

Fatih Mämmediň bir pendiri bar:

“Akly öldürseň, ahlagam öler.

Akyl we ahlak ölse, millet bölüner.

Kazyny satyn alan günüň, adalat öler.

Adalaty öldüren günüň, döwletem öler.”

Fatih Soltan Mämmed.

Nejati DOGRU.

«SÖZCÜ» gazetini, 30.07.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİYEW. Publisistika